

POPIS KNJIG MLADINSKIH PISATELJEV Z OBMOČJA JUGOSLAVIJE, KI SO IZŠLE NA HRVAŠKEM LETU 1976

(Z informativno-kritičnimi zapisi o prvih izdajah)

Milan Crnković

Balog Zvonimir: 365 braće: dani i mjeseci. Ilustr. Ivan Vitez. 2. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. (28) str. 4°. (Biblioteka Prva znanja.)

Balog Zvonimir: Male priče o velikim slovima. Moja prva abeceda. Napisao i ilustr. Zvonimir Balog. 2. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. (36) str. 4°. (Biblioteka Prva znanja.)

Barković Josip: Zeleni dječak. Pripovijetke. Ilustr. Maria Duga. 2. izd. Zagreb, Mladost 1976. 139 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Barković Josip: Zeleni dječak. Pripovijetke. Ilustr. Antun Mezdjić. 5. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. 125 str. 8°. (Dobra knjiga. Lektira za VI razred osnovne škole.)

Čopić Branko: Ježeva kućica. Ilustr. Vilko Selan Gliha. Zagreb, Naša djeca 1976. (16) str. 4°. Čir.

Čopić Branko: Ježeva kućica. Ilustr. Vilko Selan Gliha. Zagreb, Naša djeca 1976. 16 str. 4°.

Femenić Stanislav: Puž na ljetovanju. Ilustr. Danica Rusjan. 4. izd. Zagreb, Mladost 1976. 150 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Hitrec Hrvoje: Smogovci. Romančić za nešto stariju djecu i prilično mlađu omladinu. Zagreb, Mladost 1976. 113 str. 8°. (Biblioteka Jelen.)

Podnaslov razglasa to delo kot »romanček za nekoliko starejše otroke in dokaj mlado mladino«. Avtor želi pri obdelavi gradiva ohraniti določeno naivnost in preprostost dvodimenzionalnega orisa likov in situacij, značilnih za otroški roman, ter tisto možnost, da liki niso čvrsto zasidrani na stvarnih tleh, temveč nekoliko lebdiijo v zraku, po drugi strani pa ne želi opisovati otrok,

»mulcev«, temveč značilne najstnike, pubertetnike, neodrasle mladeniče in dekleta, prizadeva si za svobodnejši besednjak. To je približno recept za oblikovanje tako imenovanega »mladinskega« romana, otroškega po fakturi in »mladinskega« po problematiki, ki ne more zadovoljiti ne otrok ne mladine: za prave otroke tematsko še ni zanimiv, za pravo mladino pa je prenaiven, otročji in forsirano neresen. Po besedah iz podnaslova takšno besedilo ustreza le ozkemu sloju dveh treh zadnjih razredov osnovne šole. To, kar ta Hitrečev roman loči od drugih, so svojevrstni humor, žargon in specifična atmosfera zagrebske periferije.

Horkić Dragutin: Ja, inspektor ili još dva tuceta priča iz života jednog detektiva. Ilustr. Zvonko-Riba Lončarić. Zagreb, Školska knjiga 1976. 63 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

Zbirka vsebuje 24 dogodivščin ali 24 »primerov«, ki jih je hitro in bistroumno rešil imaginarni inšpektor Greme. Ta dva duca ta zgodbi iz življenja nekega detektiva sta nabita s humorjem, vrtita se okrog dogodkov, ki utegnejo biti otrokom zanimivi, kljub zahajanju v realno in nonsens silita balca v razmišljanje ali vsaj v občudovanje »logičnih« postopkov, s katerimi detektiv dosega uspehe.

Od 8. do 10. leta.

Hribar Branko: Adam Vučjak ili knjiga o prijateljstvu. Ilustr. Zlatko Bourek. Zagreb, Mladost 1976. 159 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Otroški roman avtorja, ki je znan kot pisec radijskih iger za otroke in pesniške zbirke *Ekčapoan* (beri od zadaj naprej: naopačke). V romanu so opisane dogodivščine in doživljaji malega dečka Adama od njegovih prvih spominov do konca prvega razreda osnovne šole, ki ga je končal z odliko. Dogodivščine so resnični doživljaji dečka, zelo podobnega mnogim drugim, da roman učinkuje avtobiografsko. Opisovanje lastnega otroštva vnaprej določa neke lastnosti dela: pisec daje prednost detajlu, opisu dogodivščin, o katerih so govorili v družini, likom sorodnikov, ki so bili pomembni, kot pa svobodno razvitemu dejanju s kakšnim otroškim junaštvom v sre-

dišču. Takšni prikazi lastnega otroštva so pogostejše privlačni za odrasle kot študije otroštva, manj pa za otroke, ki v besedilu iščejo potrditev otroka v svetu. O vseh teh dilemah bi se dalo razpravljati ob branju tega lepega teksta. Treba je še dodati, da avtor svoje nagnjenje do irealnega v tekstu, zasnovanem na realnih doživljajih, izkazuje z izleti v sanjarjenje. Roman je napisan v prvi osebi, fiktivni pripovedovalec je mali deček (ki ima na koncu romana 8 let), tako bo bralec vendarle moral, zaradi prepričljivosti, videti v tej prvi osebi izkušenega avtorja.

Hribar se ne ravna po shemah znanih piscev tega žanra. Upati je, da bo avtentičnost njegovega otroštva lahko pritegnila bralce od 8. do 11. leta.

Ivanac Ivica: Maturanti. Zagreb, Mladost 1976. 145 str. 8°. (Biblioteka Jelen.)

Spomini na dneve pred maturo in okoli nje. Šola, tovariši, spomini, ljubezen. Navina fabula, simpatično obdelana, v nekakšnem starinskem »mladinskem« stilu. Glavni junak po nekakšnem sodobnem modernem kroju: ne uči se, a izdeluje, dober tovariš, pretepal se bo za čast kolegic, a ne mara preteпов, dober športnik, čeprav se s športom ne ukvarja profesionalno, nežen, ne da bi zdrknil v sentimentalnost... in podobno. Ob tem simpatičnem »mladinskem« romanu se človek vpraša: ali je ta v naivnem stilu napisana povest o maturantih, zreduciranih na zelo preproste, znane dimenzije, v fakturi pravega otroškega romana denimo Ivana Kušana zares književnost za dvajsetletnike ali berivo za prave otroke, ki jih izziva s slikami ter privlačnimi in vznemirljivimi dogodivščinami, ki jih še čakajo?

Od 11. do 13. leta?

Ivančan Dubravko: Jaje harambaša. Ilustr. Ordan Petlevski. Zagreb, Školska knjiga 1976. 44 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

Ivančan je napravil zanimiv poskus. Zna-no ljudsko pravljico o junaškem Jajcu Harambaši, nonsensnem liku, ki je v naši ljudski pravljici to, kar je v angleških otroških pesmih Humpty Dumpty, je povedal v stilu in verzih povestic Augusta Senoe in v verzih Senoinega sodobnika, najboljšega starejšega hrvaškega otroškega pesnika Krunoslava Kutena. Epski osmerek in rimani dvostih učinkujeta sveže in presenečujoče kot pri Senoi in Kutenu. Junaško dejanje jajca, petelina, mačke in tovarišev ima čar pustolovščine iz ljudske pesmi in domišljijско preprostost ljudskega nonsensa. Boj Jajca Harambaše in njegova zmaga nad sovražnikom daje naivno intoniran patriotični ton. Zdi se, da ta Ivančanova vrnitev v tradicijo in raziskovanje v tej smeri prinaša osvežitev v konstruktivistični modni nonsensizem, kakršen je zavladal v moderni otroški književnosti. Ilustracije Ordana Petlevskega odlično prispevajo k doživetju pravljice.

Od 5. do 9. leta.

Iveljić Nada: Kolibrić Lili i druge priče. Ilustr. Josip Bifel. Zagreb, Naša

djeca 1976. 47 str. 8°. (Biblioteka Radost.)

Zbirka vsebuje devetnajst zelo kratkih in preprostih zgodb znane pisateljice. V njih so večinoma junaki antropomorfno prikazane živali, rastline ali predmeti, kolibri, mačka, škinkavec, žoga ipd. Otroci so stranske osebe. V nekaterih zgodbah, kot na primer v Četiri kukuruza, je čudežno tkivo pravilnice pretanjeno izpopolnjeno.

Od 5. do 8. leta.

Kanižaj Pajo: Prsluk pucam. Ilustr. Miroslav Šutej. Zagreb, Školska knjiga 1976. 38 str. popr. 8°. (Biblioteka Modra lasta.)

Zelo raznolična pesniška zbirka. Ciklusi se po fakturi tako razlikujejo, da segajo od popolnoma nonsensne (po jeziku, ne pa tudi po vsebini!) poezije iz ciklusa Prsluk pucam — ki pravzaprav po ničemer ni za otroke — do zmajevskih »epsko-lirskih« pesmic (na primer pesem Vruče, sparno ljeto). Stil ciklusa Prsluk pucam dobro označujeta dva verza iz istoimenske pesmi: »mrzim padež / točka mrzim...« Mislim, da knjiga kaže Kanižajevo krčevito iskanje česa svojega. Najzvirnejše so pesmi iz cikla Prsluk pucam, ki so grajene na zavestnem prirobovanju besed v nasprotju z vsemi slovničnimi pravili, zlasti v tvorbi besed, v sintaksi oblik ob vztrajanju na paradoksnih slikah (na primer ušao sam, a nema ulaza in podobno). Vendar so te pesmi z nekakšnim priokusom grenkobe in forsirane indiferentnosti najmanj otroške, razen kot brezvezna nonsensna igra. Duhovit je cikel Protestantske, ki vsebuje otroške »proteste«, popolnoma svoj pa je Kanižaj tudi v ciklusu Popevke sam pisal, v katerem slika doživlja iz lastnega otroštva na vasi v lepem kajkavskem narečju.

Kanižaj Pajo: Šarabara. Ilustr. Josip Turković. Zagreb, Mladost 1976. 103 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Tretja pesniška zbirka Paje Kanižaja. Se nadalje raziskuje možnosti otroške poezije: v ciklu Gledaš, čitaš z geometrijskimi, grafičnimi kombinacijami kot posodami za ponostavljeno doživljajsko vsebino (Stepenice, Romb, Boca mlijeka, Kuća, Zirafa, Cizma ipd.); v ciklu Gledaš, znaš s kombinacijo grafično zanimivega oblikovanja ugank za otroke (kar otroke vedno privlači); v ciklu Baciš pogled in Baciš slankast pogled s kratkimi zgoščenimi pesmimi, štirivrstničnimi, ki ponujajo kratko, zgoščenno sliko, opazanje, detajl ali poanto. Med temi ciklusi najdemo pesmi nekako za vsakdanjo rabo, po zgledu poprečne konfekcije otroške poezije. Kanižaj se ne vrača k tehniiki ponorele slovnice iz cikla Prsluk pucam, čeprav ne opušta nonsensne igre.

Od 6. do 9. leta.

Katalinić Palma: Pričanje cvrčka moreplovca. Ilustr. Diana Kosec-Bourek. 4. izd. Zagreb, Mladost 1977. 128 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Klarić Kazimir: Mrnjau, grizu me... Ilustr. Nedeljko Dragić. Zagreb, Mla-

doost 1976. 149 str. 8°. (Biblioteka Vje-verica.)

V spremni besedi k tej knjigi je zapisano, da se človek z lahkoto vrne v otroštvo: »Trebja je le premakniti majhen vzvod v glavi na znak NERESNO!« Pustimo ob strani vprašanje, ali je bit otroštva v ne-resnem — toda bizarnost teme te knjige, izreden napor in bleščeč pisateljski instru-mentarij, ki je vložen v oživljanje in osvet-litev možnega sveta, gledanega iz zornega kota pasje bolhe, nas prepričujejo, da se je ta zelo resni pisatelj — v zabavo, iz pro-testa, iz brezdolja — hotel prepustiti ne-resnosti. Ta z erudicijo zgrajena biografija bolhe nikakor ni nonsensna igra, toda ne-navadnost teme v zelo resni obdelavi je nekakšen Klaričev privesek nonsensu. Be-dasti liki učenjakov, ki preučujejo bolhe, so Klaričev davek že ustaljeni shemi. Po-potovanje neke bolhe in zelo resna rekon-strukcija njenega sveta zaradi dozdevne neresne igre ne vodi nujno v otroštvo in ne mora zanimati otroke — če pa so v tej »neresni« igri pomembnejši satirični po-udarki, zakaj bi jo naj namenili otrokom? Knjiga bi utegnila pritegniti pozornost nekaterih bralcev okrog desetega leta.

Klarič Kazimir: Imam rep. Ilustr. Ivan Antolčić. Zagreb, Školska knjiga 1976. 70 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

Tudi ta Klaričeva knjiga je kakor prejšnja (Mrnjau, grizu me) bizarna, vendar še ne-navadnejša in težja. Nenavadni deček Jura, v nekakšni iracionalni smeri med mestom in vasjo, predstavljen v vsakdanjem življe-nju, ki je podobno mori iz težkih sanj ali motnjavi zaradi vročine, se uči svinjskega jezika (in še nekaterih živalskih jezikov) in mu na koncu zraste rep. Adekvatne ilu-stracije Ivana Antolčića podkrepljujejo ta mračni tekst, iz katerega vodi v humor ste-za, zarasla s trnjem. Težko je določiti otro-kom katere bralne starosti bi knjigo po-nudili.

Nagrada »Grigor Vitez« za leto 1977.

Koritnik Mladen: Priče iz partizanske torbe. Crtrice, dogadjaji, priče. Zagreb, Savez društava »Naša djeca« SRH 1976. 111 str. 8°.

Kovačević Miroslav: Bio jednom jedan. Likovna oprema Vilko Gliha Selan. Senj, Senjsko muzejsko društvo 1976. 64 str. 8°. (Mala biblioteka Rašelja knj. 1.)

Izbor pesmi iz bogate zapuščine prezgodaj umrlega (1975) avtentičnega otroškega pe-snika Miroslava Kovačevića sta pripravila Tomislav Kovačević in Ivica Vanja Rorić. Pesnik je v intenzivnem razvoju še iskal svoj lastni izraz na ravni, ki združuje pre-prostost, lastne doživljaše otrok in otroštva, vitezovsko tradicijo in moderni izraz naj-sodobnejših pesnikov. Vse te značilne pote-ze so vidne tudi v tej zbirki, v kateri je dosti svežih, iskrenih in pretresljivih pesmi.

Od 4. do 9. leta.

Krklec Gustav: Majmun i naočale. Ru-kovet za velike i male. Ilustr. Nives

Kavurić-Kurtović. 7. izd. Zagreb, Mla-dost 1976. 140 str. 8°. (Biblioteka Vje-verica.)

Kušan Ivan: Koko u Parizu. Ilustr. Dju-ro Seder. 3. izd. Zagreb, Mladost 1976. 227 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Kušan Ivan: Lažeš, Melita. Ilustr. Ne-deljko Dragić. 2. izd. Zagreb, Mladost 1976. 121 str. 8°. (Biblioteka Vjeveri-ca.)

Kušan Ivan: Zagonetni dječak. Ilustr. Ivan Kušan. 5. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. 220 str. 8°. (Dobra knjiga. Lektira za VI razred osnovne škole.)

Kušan Ivan: Zagonetni dječak. Ilustr. Vjera Galin. Zagreb, Mladost 1976. 205 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)
Nova izdaja.

Kušec Mladen: Dobar dan! Ilustracije za ovu knjigu izradili su učenici osnovnih škola »Sedmi maj« — Vrbo-vec, »I. Gojak« — Karlovac, »Sedam sekretara SKOJ-a — Zagreb i dr., ilu-stracija na naslovnoj strani Marija Galović. 2. izd. Zagreb, Mladost 1976. 120 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Lovrak Mato: Devetorica hrabrih. Ilustr. Danica Rusjan. 6. izd. Zagreb, Mla-dost 1976. 212 + (7) str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Lovrak Mato: Vlak u snijegu. Ilustr. Josip Vaništa. 11. izd. Zagreb, Mladost 1976. 103 str. 8°. (Biblioteka Vjeveri-ca.)

Martić Andjelka: Dječak i šuma. Lino-rezi Zdenka Vujanović. 3. izd. Zagreb, Mladost 1976. 84 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Martić Andjelka: Pirgo. Ilustr. Branko Vujanović. 10. prer. izd. Zagreb, Mla-dost 1976. 115 str. 8°. (Biblioteka Vje-verica.)

Matošec Milivoj: Kip i Kap. Bonton za malene. Ilustr. Stevo Binički. 3. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. (24) str. 4°. (Biblioteka Prva znanja.)

Matošec Milivoj: Tri kapetana traže blago. Roman. Ilustr. Mladen Veža. Zagreb, Školska knjiga 1976. 52 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

Mrak Marija-Vera: Zarobljenici svemira. Ilustr. Teodor Trick. Rijeka, Vlastita naklada 1976. 63 str. 8°.

Reška pisateljica Vera Mrak v tej knjižici nadaljuje (z vsemi dobrimi nameni in napakami) pripoved o četici otrok iz svojega prejšnjega romana *Terasi XI*, ki je doživel dve izdaji. Treba bi bilo pozdraviti vsako obliko znanstvene fantastike, v tem smislu bi naše simpatije veljale avtorici, ki se vztrajno ukvarja s to vrsto. Čeprav ne terjamo od nje bogatih akcij Aksimova ali filozofske projekcije prihodnosti Clarkevega tipa, bi pa vendarle morali zahtevati nekakšne osnove tehnične futurologije, bistveno več domišljije, koncentracijo dogajanja na veliko dejanje, prepričljive like, opise in dialoge, čistejši jezik (opuščanje žargona, kadar nima funkcije).

Od 8. do menda 12. leta.

Nazor Vladimir: Kurir Loda. Veli Jože. Ilustr. Ordan Petlevski. 6. izd. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Nazor Vladimir: Veli Jože. Ilustr. Milena Lah. 10. izd. Zagreb, Školska knjiga 1976. 94 str. 8°. (Dobra knjiga. Lektira za VI razred osnovne škole.)

Oblak Danko: Modri prozori. Ilustr. Boris Dogan. 6. izd. Zagreb, Mladost 1976. 138 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Oblak Danko: Na tragu. Ilustr. Boris Dogan. Zagreb, Mladost 1976. 151 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)
Nova izdaja.

Orešković Kazimir: Memoari pučkoškolca Grge. Zagreb, Vlastita naklada 1976. 63 str. 8°.

Priče o mojoj zemlji. Ilustr. Ivan Generalić. Zagreb, Stvarnost 1976. 152 str. 4°.

Razkošna izdaja založbe Stvarnost. Veliko številno ilustracij znanih hrvaških naivnih slikarjev in učencev osnovnih šol. Uredil Josip Tabak. Knjiga vsebuje osemnajst zgodb, ki so jih izbrali med dvesto prispevkov na natečaj. Pisatelji so: Dobrica Erlić, Milica Miron, Lepa Đorđević, Zlata Kolarić-Kišur, Milan Lentić, Ivan Ladjarski, Milan Mišić, Blagoje Kojić, Milan Kovačević, Ivanka Radovanović-Nedić, Vladimir Cerkez, Nada Iveljić, Ivan Božićević, Zdenka Jušić-Seunik, Katarina Vrućinić, Vojislav Stanojić. Po urednikovih besedah so te zgodbe za vsakršen okus, torej za različno starost in spol otrok: nežne, pustolovske, pravljicne in o živalih. Med zgodbami najdemo bajke, alegorične pravljice, dogodivščine, vojni doživljaj, počitniški dnevnik in podobno, manjka samo moderna fantastična zgodba. Težko je uganiti, zakaj so to prav »priče« in zakaj »o mojoj zemlji«. Tako naslov kot celotna razkošna izdaja sta zares pretenciozna. Kadar se hoče ugoditi vsakemu okusu, se zgodi, da ni za noben okus. V tej nenavadni knjigi

čudovite ilustracije prekašajo večino besedil, predvsem dela Mije Kovačiča, Ivana in Josipa Generalića, Ivana Rabuzina in drugih.

Pulić Nikola: Dolina zečeva. Ilustr. Vlado Jakelić. Zagreb, Mladost 1976. 159 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

V času, ko se v otroški književnosti na veliko eksperimentira z otroškim žargonom ali z besednimi igrami, od oponašanja otroškega izkrivljanja besed do zelo spretnih destrukcije jezikovnega korpusa s primesjo nečesa, kar prekaša otroško igro, piše Pulić v jedrem, kot solza čistem, polnem in pravilnem jeziku, njegov izraz s svojo zgodočno preprostostjo odlično ustreza opisu dogodivščin iz otroštva, ki so povezane s prvimi lovskimi poskusi. Junaki med seboj povezanih povesti so dečki ob dedu, njihov lovski doživljaj (ujeti kuno, lisico, zajca ipd.) niso ne »konjiček« ne igra, temveč intenzivno spoprijemanje z življenjem, spoznavanje sveta okrog sebe in vseh možnosti, potrjevanje pred samim seboj in pred vrstniki. Po likih, po dogodivščinah in po duhu je knjiga zanimiva, v svoji vrsti skladno branje.

Od 8. do 14. leta.

Pulić Nikola: Morska prašina. Ilustr. Zdenko Venturini. Zagreb, Školska knjiga 1976. 63 str. 4°. (Biblioteka Mordra lasta.)

Tudi v tej knjigi se avtor vrača v lastno otroštvo. Vendar tokrat niza črtice iz življenja mestnih otrok med letovanjem na morju, ko se z otroki domačini družijo v složne »klape« ter v igri in na ribolovu preživljajo poletne dni. Bogat, jeder jezik ne presega meja otroških možnosti, obravnava je realistična. V dejanjih je diskretno prisoten tudi avtor.

Od 8. do 12. leta.

Pulić Nikola: Zli brodovi. Zagreb, Mladost 1976. 185 str. 8°. (Biblioteka Jelen.)

Pulić je svoj znani, izoblikovani jedri stil v preprosti, a polni štokavščini uporabil tudi v tem romanu, v katerem obdeluje temo iz NOB. Od tega, po čemer ga poznamo, najdemo tukaj dalmatinsko kamničje, morje, borno življenje na skopi zemlji, skupino otrok, otroške igre, otroški lov in ribolov. Novost je akcijski roman, skupina petnajstletnikov, ki jih vodi deklica Nina, skrivajo se po kamnitem svetu in v votlini skupaj s pametnim psom Garom, zadajajo udarce Italijanom in na koncu razstrelijo tri italijanske ladje. Od Pulićevih odlik, razen že omenjenih, v romanu izstopajo tovarstvo, spretni opisi krajev, okolja, lova, porajanja prijateljstva in ljubezni, zaznamujejo ga pa tudi vse dobre in slabe strani tovrstnih akcijskih romanov: zanimiv je, »napet«, prijetno se bere, vendar pa se mera naivnosti ter pretiravanja otroških junaštev ob nepotrebnih patetiki okvira (roman pripoveduje profesor zgodovine v nekaj urah) približuje nevarni meji, ki loči zabavno pustolovski roman brez umetniških pretenzij od pravega književnega umetniškega besedila.

Od 9. do 14. leta.

Radosavljević Vukoman: Olovno jutro. Naslovna strana i ilustracije Teodor Trick. Rijeka, Riječko književno i naučno društvo 1976. 66 str. 8°.

Knjižica vsebuje spomine na vojno otroštvo. Pripoveduje deček v prvi osebi, okrog njega pa se navadno zbirajo drugi otroci. Govora je o bedi, pomanjkanju, o vpadih zdaj četnikov zdaj drugih sovražnikovih enot v vas. Poglavlja niso dovolj močne zaokrožene celote, pripovedovanje je preprosto.

Od 7. do 10. leta.

Seliškar Tone: Družina Sinjega galeba. Prev. Tone Peruško. Ilustr. Julije Kanifer. 6. izd. Zagreb, Mladost 1976. 135 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Stahuljak Višnja: Kućica sa crvenim šeširom. Priče za djecu. Ilustr. Nives Kavurić-Kurtović. 2. izd. Zagreb, Mladost 1977. 141 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Supek Iris: Trepavice skitalice. Ilustr. Nives Kavurić-Kurtović. Zagreb, Mladost 1976. 113 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Mlada pisateljica se je lotila fantastične zgodbe. Ni želela preveč tvegati pri premiku v irealno, zato se je odločila za sanje, v katerih je, takšno je prepričanje, vse mogoče. Da bi presenetila s čim originalnim, je za glavne »osebe« izbrala trepalnice dečka Ilaja: Desno in Levo. Trepalnici žlabudrata od začetka do konca knjige in dirjata skozi precej brezosebne domislice, grajene bolj ali samo na prosti domišljiji in ne, kakor bi moralo biti v fantastični zgodbi, na irealni projekciji realnega dogajanja. To knjigo je treba razumeti le kot začetno urjenje. Namenjena je verjetno otrokom, deklicam od 7. do 10. leta, vendar terja potrpežljive in dobrohotne bralce, ki pa jih za njihovo potrpljenje vse premalo nagradi.

Škrinjarić Sunčana: Svaštara. Ilustr. Ivan Vitez. Zagreb, Mladost 1976. 106 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Takole pravi v predgovoru svoji knjigi ugledna pisateljica, avtorica nekaj knjig otroških zgodb, od katerih je najuspešnejša zbirka *Kaktus-bajke*: »U mojoj svaštari naći ćete neke priče koje nisu uspele ući u druge, savršenije zbirke, stihove kojih nije bilo dovoljno za »pravu« knjigu, igrokaze koji se mogu izvoditi za vrijeme velikih odmora jer su toliko kratki, malu radio-igru...«. Zakaj ji ne bi verjeli. V tej knjigi, v kateri so brez reda zmešane pesmi, zgodbe in nezahtevni dialogi (igrice?), se zdi, da je avtorica razstavila stvari, ki jih je našla ob čiščenju predala. Samo v zadnjem ciklusu (Između neba i trave), ki vsebuje deset kratkih zgodb, ostaja na višini svojih prejšnjih dosežkov, ne da bi presenetila s čim novim.

Od 7. do 10. leta.

Tomin Josip: Mi s Jadrana. Ilustr. Teodor Trick. Rijeka, Riječko književno i naučno društvo 1976. 59 str. 8°.

Zbirka vsebuje štirideset pesmi, nekaj jih je v čakavskem narečju. Te pesmi, kakor kažejo vsi naslovi, so inspirirali morje in obmorski kraji (U ribarskoj luci, Kapetan ču biti, Djeca i ribar, Na bonaci, Na ribarenju, Brodovi, Igra dupina, Galebovi, Svičar, Moje skrape in podobno). Predvsem so deskriptivne in deklarativne, prav toliko so otroške kolikor so neotroške, izražanje je staromodno.

Ugrešić Dubravka: Filip i srećica. Ilustr. Vjera Lalin. Zagreb, Mladost 1976. 119 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Druga knjiga za otroke pisateljice, ki je pritegnila pozornost s svojo prvo knjigo *Mali plamen* in zanjo 1972 dobila nagrado »Grigor Vitez«. Tudi v tej knjigi gre po začrtani poti: oblikuje kratke lirске sestavke, ki jim v popolnosti ne ustreza nobena teh oznak: lirska zgodba, črtica, pesem v prozi. V nekaterih ciklih se avtorica priklanja danes že modnemu igranju z besedami in uživanju v nonsensnem kombiniranju, iščoč, kot pravi v naslovu enega od ciklov, »ljupko lice besmislice«, v drugih (na primer Čuda jedna nepregledna) s puzornim, naivnim, prodornim očesom raziskuje mehko lirsko globino in skrito lepoto navadnih stvari; v nekatere vključuje otroške like in okolje kot integralni del nekega svojega sveta, v drugih se izkazuje kot otroški pisatelj samo z zunanjo preprostostjo izraza in z rafinirano naivnostjo. Dubravka Ugrešić je pretanjena pesnica, ki se pogosto skriva za mladinsko književnost, a jo prekaša in ponuja senzibilnim otroškim bralcem, v glavnem deklicam, pristno in rahlo lirsko branje.

Od 9. do 13. leta.

Vidović Gabro: Bjelkan. Ilustr. Stevo Binički. 2. izd. Zagreb, Mladost 1976. 183 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Vitez Grigor: Gdje priče rastu. Ilustr. Ordan Petlevski. 5. izd. Zagreb, Mladost 1976. 101 str. 8°. (Biblioteka Vjeverica.)

Vrana Josip: Zlatni dani djetinjstva. Pripovijesti za malu i veliku djecu. Zagreb, Vlastita naklada 1976. 118 str. 8°. (Mala biblioteka Susreti.)

Vrkić Jozo: Ptice ne šute. Ilustr. Ljubo Ivančić. Zagreb, Školska knjiga 1976. 86 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

O domačiji in otroštvu je najlažje govoriti v domačem jeziku. Ta ikavska izpoved enajstletnega dečka, v čigar imenu piše pisatelj, vsebuje avtentične slike iz otroštva, veselja in žalosti, otroške igre in tavanja, vsele dogodivščine v otroških durščinah, osamljenost in hrepenenje po starših, ki so na delu v tujini. Posebno dosti je govora o pticah, lovu na ptice in njihovem ubijanju ter o dozorevanju dečka, ki bo nekega dne zavrgel zračno puško. V nasprotju s toliko drugimi obdelavami otro-

štva, ki v njem vidijo samo vedrino ali celo neresnost, je ta proza zelo resna in pod vrhnjico skriva določeno simboliko. Odlikuje jo bogat, živ dialog, posebno pozornost privlači lep ikavski govor.

Od 9. do 13. leta.

Zlatar Pero: Više od najvišega, Zagreb, Mladost 1976. 179 str. 8°. (Biblioteka Jelen.)

Knjiga pripovedi-reportaž o otrocih zmagovalcih na mednarodnem natečaju »Plus ultra« za najplemenitejšega malčka leta. Avtor je znani novinar, ki je tudi sam sodeloval v organizaciji tega natečaja ter spoznal naše in tuje zmagovalce. S spretnostjo iznajdljivega reporterja, s smislom za otroška dejanja, z ljubeznijo do malih junakov večinoma iz revnega okolja in do njihovih junaštev, v katerih človeška dimenzija na veliko prekaša njihova leta in njihove moči, je Zlatar napisal berljivo in

zanimivo knjigo. Svojih izjemnih znancev ni spreminjal v napihnjene heroje, trudil se je prikazati njihove resnične doživljaje, ki so jim prinesli nagrade in priznanja, tudi literarno prepričljivo. Ni treba poudarjati, da je posebno pozorno opisal otroke zmagovalce iz naše dežele, ki jih je osem. Pomembna knjiga, odlično branje za starejše otroke do 13. leta.

Zvrko Ratko: Uzbuna u robnoj kući. Ilustr. Zlata Živković. Zagreb, Školska knjiga 1976. 22 str. 4°. (Biblioteka Modra lasta.)

Še ena knjiga plodnega pesnika. Motivi: snežaki, sanje, novoletna darila, igrače v blagovnici, ki želijo kot tiste iz Rodarijeve *Modre puščice* odpotovati k revnim otrokom, dedek Mraz. Skromna, večinoma prigodniška poezija, starinski verzi. Brez novih akcentov.

Od 4. do 7. leta.

IZBOR KNJIG ZA MLADINO IZ KNJIŽNE PRODUKCIJE V BOSNI IN HERCEGOVINI LETA 1976

Habiba Ovčina

Andersen Hans Christian: Ružno pače. (Prev. Mak Dizdar. Ilustr. Danica Rusjan. 3. izdanje.) Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 16 str. 8°. (Lastavica-Lektira)

Izdaja v cirilici in latinici.

Do 10. leta.

Argilli Marcello: Atomino. (Prev. Razija Sarajlić. Ilust. Salim Obralić. Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 158 str. 8°. (Lastavica-Lektira)

Naslov originala: Atomino.

Glej anotacijo ob slovenskem prevodu v Otroci in knjiga (1975)3, str. 90 — Argilli Marcello: Atomček.

Od 8. do 10. leta.

Bajke iz cijelog svijeta. (Ilustr. Adi Muhabegović. Naslovna strana ilustr. Hamid Lukovac. Preštampano.) Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 135 str. 8°. (Lastavica-Lektira)

Do 10. leta.

Bašić Stanislav: Mame i tate. (Likovna oprema Željko Marjanović.) Sarajevo, »Svjetlost« 1976. 32 str. 8°. (Bambi)

Knjiga verzov Stanka Bašića za mlajše otroke vsebuje dvajset pesmi z izrazito

sodobno tematiko. Priteguje bralca z lahkotnostjo izražanja.

Do 9. leta.

Božić Dragan: Dečak je bacio kamen. (Ilustr. Omer Omerović. 2. izdanje.) Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 103 str. 8°. /cir./ (Lastavica-Lektira)

Od 10. do 14. leta.

Buck Pearl Sydenstricker: Priče za malu djecu. (Prev. Nikola Kršić. Ilustr. Hamid Lukovac. Preštampano.) Sarajevo, »Svjetlost« 1976. 30 str. 8°. (Bambi)

Do 9. leta.

Bulajić Stevan: Krilati karavan. (Ilustr. Hamid Lukovac. 4. izdanje.) Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 117 str. 8°. (Biblioteka-Lastavica)

Do 13. leta.

Cesarić Dobriša: Izabrane pjesme. (Ilustr. Željko Marjanović. Izbor Zvonimir Diklić. 2. izdanje.) Sarajevo, »Veselin Masleša« 1976. 97 str. 8°. (Lastavica-Lektira)

Od 12. do 15. leta.